TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija)
SPRENDIMAS
2004 m. birželio 10 d. *

Byloje C-87/02

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama M. van Beek ir R. Amorosi, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Italijos Respubliką, atstovaujamą I. M. Braguglia, padedamo M. Massella Ducci Teri, *avvocato dello Stato*, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

dėl pripažinimo, jog Abruzzo regionui nepatikrinus, ar kelio Teramo miestui apvažiuoti tiesimo projektui (žinomam pavadinimu *Lotto zero — Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale S.S. 80*, toliau – *Lotto zero* projektas), kuris

* Proceso kalba: italų.

patenka į 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40) II priede išvardytų projektų sąrašą, reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal šios direktyvos 5–10 straipsnius, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalį.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai A. Rosas (pranešėjas), A. La Pergola, R. Silva de Lapuerta ir K. Lenaerts,

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sekretorius R. Grass,

remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu,

išklausęs 2004 m. sausio 8 d. posėdyje pateiktą generalinio advokato išvadą,

priima šį

Sprendimą

1 2002 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo sekretoriatui paduotu pareiškimu Europos Bendrijų Komisija pateikė ieškinį pagal EB 226 straipsnį dėl pripažinimo, jog Abruzzo regionui nepatikrinus, ar kelio Teramo miestui apvažiuoti tiesimo projektui (žinomam pavadinimu *Lotto zero — Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale S.S. 80*, toliau – *Lotto zero* projektas), kuris patenka į 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40) II priede išvardytų projektų sąrašą, reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal šios direktyvos 5–10 straipsnius, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalį.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

2 Direktyva 85/337, kaip teigiama jos 1 straipsnio 1 dalyje, yra taikoma vertinti valstybės ir privatiems projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai.

3 Pagal šio straipsnio 2 dalį „projektas" reiškia:

„— statybos darbus bei kitų objektų ar veiklos planų įgyvendinimą,

— kitokius įsikišimus į natūralią aplinką ir gamtovaizdį, įskaitant mineralinių išteklių gavybą".

4 Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, kad prieš duodant sutikimą projektams, galintiems daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, būtų atliekamas jų poveikio aplinkai vertinimas.

Šie projektai yra nurodyti 4 straipsnyje."

5 Direktyvos 85/337 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Remiantis 2 straipsnio 3 dalimi, I priede išvardytų rūšių projektų vertinimas privalomas pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

2. II priede išvardytų rūšių projektų vertinimas privalomas pagal 5–10 straipsnius, kai valstybės narės mano, kad to reikalauja projektų charakteristikos.

Šiam tikslui valstybės narės gali, be kita ko, nurodyti konkrečių projektų rūšis, kurioms vertinimas privalomas, arba gali nustatyti kriterijus ir (arba) ribas, būtinas norint išsiaiškinti, kuriems iš II priede išvardytų rūšių projektams vertinimas privalomas remiantis 5–10 straipsniais."

6 Direktyvos 85/337 II priedo, kuriame yra pateikiamas 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų projektų sąrašas, 10 punkto „Infrastruktūros projektai" d papunktyje numatyta:

„kelių, uostų, įskaitant žvejybos uostus, ir oro uostų kilimo takų tiesimas bei statyba (jei projektai neįtraukti į I priedą)".

7 Direktyvos 85/337 5 straipsnis numato, kokią esminę informaciją privalo pateikti užsakovas. 6 straipsnis įpareigoja valstybes nares imtis reikalingų priemonių, kad suinteresuotos institucijos ir visuomenė būtų informuotos bei galėtų pareikšti savo nuomonę prieš pradedant projekto įgyvendinimą. 8 straipsnis kompetentingas institucijas įpareigoja atsižvelgti į pagal 5 ir 6 straipsnius gautą informaciją. 9 straipsnis numato kompetentingų institucijų pareigą informuoti visuomenę apie priimtą sprendimą ir su juo susijusias sąlygas.

8 Direktyvos 85/337 12 straipsnis numato, jog valstybės narės imasi būtinų priemonių šiai direktyvai įgyvendinti per trejus metus nuo jos pranešimo. Apie šią direktyvą valstybėms narėms buvo pranešta 1985 m. liepos 3 d.

9 Ši direktyva buvo iš dalies pakeista 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB (OL L 73, p. 5), kurios 3 straipsnio 1 dalis numato, kad jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas yra 1999 m. kovo 14 d. Taigi Direktyva 97/11 nebuvo taikoma šioje byloje nagrinėjamų faktų atsiradimo metu.

10 Direktyvos 85/337 su pakeitimais, padarytais Direktyva 97/11, 4 straipsnio 2 ir kitose dalyse nustatyta:

„2. Remdamosi 2 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės:

a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus

nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamasi valstybės narės nustatytomis ribomis arba kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede.

4. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad visuomenė būtų informuojama apie kompetentingos institucijos sprendimą, priimtą pagal 2 dalį."

Nacionalinė teisė

11 1996 m. balandžio 12 d. Respublikos prezidento dekreto *Atto di indirizzo e coordinamento per l'attuazione dell'art. 40, comma 1, della L. 22 febbraio 1994, n. 146, concernente disposizioni in materia di valutazione di impatto ambientale* (Aktas dėl 1994 m. vasario 22 d. Įstatymo Nr. 146 dėl poveikio aplinkai vertinimo nuostatų 40 straipsnio 1 dalies Taikymo orientavimo ir koordinavimo (1996 m. rugsėjo 7 d. GURI Nr. 210, p. 28, toliau – 1996 m. balandžio 12 d. dekretas) 1 straipsnyje numatyta:

„1. Trento ir Bolzano regionai bei autonominės provincijos rūpinasi, kad A ir B prieduose nurodytiems projektams poveikio aplinkai vertinimo procedūra būtų atliekama pagal šio akto rekomendacijas, atsižvelgiant į Direktyvos 85/337/EEB nuostatas.

<...>

4. Poveikio aplinkai vertinimo procedūra taip pat yra taikoma B priede nurodytiems projektams, kurie bent iš dalies yra vykdomi 1991 m. gruodžio 6 d. Įstatyme Nr. 394 apibrėžtose saugomose gamtos zonose.

<...>

6. B priede nurodytų projektų, kurie nėra vykdomi saugomose gamtos zonose, atžvilgiu kompetentinga institucija 10 straipsnyje numatyta tvarka ir remdamasi D priede nurodytais elementais patikrina, ar projekto charakteristikos reikalauja pradėti poveikio aplinkai vertinimo procedūrą."

12 1996 m. balandžio 12 d. dekreto 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. 1 straipsnio šeštoje dalyje nurodytų projektų atžvilgiu rangovas arba pasiūlymą teikianti institucija paprašo toje dalyje numatyto patikrinimo. Informacija, kurią rangovas arba pasiūlymą teikianti institucija turi pateikti, kad būtų galima atlikti tokį patikrinimą, turi apimti projekto aprašymą ir duomenis, būtinus nustatyti bei įvertinti esminį poveikį, kurį projektas gali daryti aplinkai.

2. Kompetentinga institucija priima sprendimą per šešiasdešimt dienų, remdamasi D priede esančiais elementais, nustatydama normas, leidžiančias sumažinti poveikį ir kontroliuoti darbus ir (arba) statybos įrangą. Jeigu kompetentinga institucija sprendimo per nurodytą terminą nepriima, laikoma, jog projektui procedūra yra netaikytina. Trento ir Bolzano regionai bei autonominės provincijos imasi reikalingų priemonių, kad sąrašas projektų, kuriems buvo paprašyta atlikti patikrinimą, ir su juo susiję rezultatai būtų paskelbti viešai."

13 1996 m. balandžio 12 d. dekreto B priedo dėl 1 straipsnio 4 dalyje nurodytų projektų tipų 7 punkto g ir h papunkčiuose teigiama:

„g) antraeiliai užmiesčio keliai;

h) apvažiavimo kelių tiesimas miesto zonose arba esamų kelių, kurių ilgis miesto zonoje viršija 1 500 metrų, platinimas iki keturių ar daugiau juostų".

14 1996 m. balandžio 12 d. dekreto D priede nurodomi elementai, į kuriuos kompetentinga institucija turi atsižvelgti vertindama projekto charakteristikas ir jo vykdymo vietą pagal šio dekreto 1 straipsnio šeštoje dalyje nurodytą patikrinimo procedūrą.

15 Abruzzo regionas 1996 m. balandžio 12 d. dekretą į savo teisę perkėlė 1997 m. rugsėjo 23 d. Regioniniu įstatymu Nr. 112 *Norme urgenti per il recepimento del decreto del Presidente della Repubblica 12 aprile 1996* (Neatidėliotinos nuostatos dėl 1996 m. balandžio 12 d. Respublikos prezidento dekreto perkėlimo).

Ikiteisminė procedūra

16 Iš Komisijos pateikto ieškinio matyti, kad 1998 m. gegužės 11 d. ji paprašė Italijos institucijų pateikti informaciją apie *Lotto zero* projektą. Pagal Komisijos turimą informaciją šį projektą buvo leista vykdyti be poveikio aplinkai vertinimo procedūros

ir netaikant jam išankstinio patikrinimo procedūros, siekiant nustatyti, ar būtina atlikti poveikio aplinkai vertinimą.

17 Atsakant į Europos Pralamento nario pateiktą užklausą, Komisija buvo informuota, kad projekte numatytas 10,50 metrų pločio greito apvažiavimo atkarpos su keturiais viadukais ir keturiais tuneliais nutiesimas. Kelias turėjo kirsti gyvenamąją teritoriją keletą metrų nuo Teramo komunos istorinio centro Abruzzo regione, siekti Tordino upės vagą, kuri yra Bendrijos finansuojamo aplinkos gerinimo projekto *Fiume Tordino medio corso* objektas. Šią zoną Italijos Respublika pasiūlė kaip Bendrijos svarbos teritoriją pagal Europos ekologinio tinklo *Natura 2000* sukūrimo procedūrą, numatytą 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvoje 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, p. 7).

18 1998 m. liepos 23 d. laišku Italijos Respublika informavo Komisiją, kad projektas numato nutiesti dviejų juostų 10,50 metrų pločio ir nenurodyto ilgio kelią, kurio Teramo komunos teritoriją kertanti atkarpa, liečianti Tordino upės baseino dešiniąją dalį, siekia 5 440 metrų ilgio, iš kurių 2 260 metrų sudaro viadukai ir 930 metrų – tuneliai.

19 Iš susirašinėjimo tarp Komisijos, Italijos aplinkos ministerijos ir Nuolatinės atstovybės matyti, kad 1999 m. kovo 12 d. Abruzzo regionas davė sutikimą darbams atlikti ir kad jiems atlikti paskirtas specialusis komisaras nusprendė, jog nei poveikio aplinkai vertinimo, nei išankstinio patikrinimo procedūros šiam darbui yra neprivalomos.

20 1999 m. gegužės 21 d. laišku ministerija priminė 1996 m. balandžio 12 d. dekreto nustatytus reikalavimus ir paprašė Abruzzo regiono projekto įgyvendinimo specialųjį komisarą pagrįsti sprendimą netaikyti projektui poveikio aplinkos vertinimo bei išankstinio patikrinimo procedūrų. Specialusis komisaras Abruzzo regiono paprašė taikyti regionines atitikties aplinkosaugos reikalavimams patikrinimo procedūras pagal 1996 m. balandžio 12 d. dekretą.

21 Projektui buvo taikyta procedūra, skirta patikrinti, ar jam turi būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas. Laikydamas, kad nagrinėjama zona neįeina į Įstatymo Nr. 394/91 ir Regioninio įstatymo Nr. 38/96 saugomas zonas, Abruzzo regionas 1999 m. lapkričio 15 d. Regioniniu dekretu Nr. 25/99, prot. Nr. 3624, pritarė atitikties aplinkosaugos reikalavimams patikrinimui ir taip nusprendė netaikyti projektui poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

22 2000 m. gegužės 30 d. laišku, perduotu Komisijai 2000 m. birželio 16 d. Nuolatinės atstovybės nota, Aplinkos ministerija patvirtino, kad Regioninis dekretas Nr. 25/99 buvo priimtas remiantis 1999 m. spalio 22 d. palankia *Comitato di Coordinamento Regionale sulla Valutazione di Impatto Ambientale* (Poveikio aplinkai vertinimo regioninio koordinavimo komitetas, toliau – koordinavimo komitetas) nuomone Nr. 3/76, kuri savo ruožtu rėmėsi statybos specialisto nuomone, apie kurią visai nebuvo užsiminta Regioniniame dekrete Nr. 25/99. Dekretas nepaaiškino tokio nepaminėjimo ir nepateikė jokių regioninės administracijos sprendimą pagrindžiančių argumentų.

23 2000 m. spalio 24 d. Komisija išsiuntė Italijos Respublikai formalų įspėjimą, kuriame sakoma, kad jos turimi duomenys nerodo, jog Abruzzo regionas atliko nagrinėjamo projekto, kuris patenka į Direktyvos 85/337 II priedo projektų sąrašą, patikrinimą siekiant nustatyti, ar jo charakteristikos reikalauja vertinimo pagal šios direktyvos 5–10 straipsnius.

24 Kadangi Komisija nelaikė Italijos valdžios institucijų įvairių atsakymų pakankamais, 2001 m. liepos 18 d. laišku ji pateikė argumentuotą nuomonę, suteikdama Italijos Respublikai dviejų mėnesių terminą imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

Procedūra Teisingumo Teisme

25 Teisingumo Teismas nusprendė pateikti keletą klausimų Italijos Respublikai ir Komisijai bei paprašyti jų pateikti keletą dokumentų. Italijos Respublikos jis, be kita ko, paprašė pateikti statybos specialisto nuomonę, kuri buvo minėta per ikiteisminę procedūrą. Išnagrinėjęs atsakymus ir dokumentus, Teisingumo Teismas pagal Darbo reglamento 44a straipsnį nusprendė nagrinėti bylą be žodinės proceso dalies.

Dėl esmės

Šalių argumentai

26 Komisija primena, kad pagal Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą II priede išvardytų rūšių projektams vertinimas privalomas pagal šios direktyvos 5–10 straipsnius, kai valstybės narės mano, kad to reikalauja projektų charakteristikos. Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalies antroji pastraipa leidžia valstybėms narėms, be kita ko, nustatyti kriterijus arba ribas, būtinas norint išsiaiškinti, kuriems iš II priede išvardytų rūšių projektams vertinimas privalomas remiantis šios direktyvos 5–10 straipsniais.

27 Komisija teigia, kad – kaip matyti iš 1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *WWF ir kt.* (C-435/97, Rink. p. I-5613) – nesant specialaus teisės akto, kuris *a priori* ir bendrai nustato projektus, kuriems privalomas poveikio aplinkai vertinimas, valstybės narės turi teisę atleisti tam tikrą projektą nuo šios procedūros tik po konkretaus šio išnagrinėjimo, kuris, remdamasis visapusišku vertinimu, paaiškina priežastis, dėl kurių tas projektas negali turėti poveikio aplinkai.

28 1996 m. balandžio 12 d. dekretu Italijos Respublika nenurodė pagal Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą *a priori* ir bendrai, kuriems projektams yra privalomas poveikio aplinkai vertinimas. Ji apsiribojo, nurodydama projektus, kuriems yra atliekamas patikrinimas, siekiant nustatyti, ar jiems būtina atlikti poveikio aplinkai vertinimą. Būtent apie tokius projektus, kurie atitinka išvardytuosius Direktyvos 85/337 II priede, konkrečiai – 10 punkto d ir e papunkčiuose (oro uostų kilimo takų, kelių, uostų, įskaitant žvejybos uostus, tiesimas ir statyba), kalba 1996 m. balandžio 12 d. dekreto B priedo 7 punkto g papunktis (antraeiliai užmiesčio keliai) arba h papunktis (apvažiavimo kelių tiesimas miesto zonose arba esamų kelių, kurių ilgis miesto zonoje viršija 1 500 metrų, platinimas iki keturių ar daugiau juostų).

29 Kadangi *Lotto zero* projektas atitinka projektus, apibrėžtus šiose nuostatose, jį patikrinti buvo privaloma, o sprendimas neatlikti vertinimo pagal Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius turėjo būti aiškiai ir išsamiai motyvuotas. Sprendime neatlikti projekto vertinimo nėra jokių iš anksto nustatytų vertinimo kriterijų, be to, jis nepaaiškina, ar buvo atliktas 1996 m. balandžio 12 d. dekreto 1 straipsnio šeštoje dalyje numatytas patikrinimas, o jeigu buvo, nenurodoma kaip. Sprendžiant pagal Regioninio dekreto Nr. 25/99 motyvaciją, galima manyti, kad Abruzzo regionas nepatikrino, ar buvo būtina atlikti vertinimą pagal Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius. Savo dublike Komisija paaiškino, kad jai nebuvo duota susipažinti su koordinavimo komiteto nuomone, kuria remiamasi Dekrete Nr. 25/99.

30 Komisija pabrėžia, kad, nors Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalyje numatyto vertinimo turinys ir mechanizmas buvo nustatyti tik Direktyvoje 97/11, kuri iš dalies keičia Direktyvą 85/337, tačiau nėra taikoma šioje byloje, negalima teigti, kad juos galima visiškai ignoruoti ir priimti sprendimą šio nemotyvuojant.

31 Be to, teiginys, jog nacionaliniam teismui atmetus aplinkosaugos organizacijų ieškinį Komisijai būtų užkirstas kelias patikrinti, ar valstybė narė įvykdė iš direktyvos kylančius įsipareigojimus, yra visiškai nepagrįstas ir prieštarauja Teisingumo Teismo praktikai. Iš minėto sprendimo *WWF ir kt.* matyti, kad būtent nacionaliniai teismai turi tikrinti, ar kompetentingos institucijos teisingai įvertino projekto poveikio aplinkai reikšmingus aspektus. Vis dėlto tai nereiškia, kad Teisingumo Teismas negali pasisakyti dėl valstybių narių įsipareigojimų, kylančių iš Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalies, ir kad Komisija, remdamasi EB 226 straipsnio jai suteikiamomis teisėmis, neprivalo įsikišti, kad nutrauktų Bendrijos teisės normos pažeidimą.

32 Galiausiai Komisija pabrėžia, kad valstybė narė turi atsakyti ne tik už centrinės valdžios bet ir už vietinių bei decentralizuotų valdžios institucijų įsipareigojimų neįvykdymą.

33 Italijos Respublika primena Abruzzo regiono 1999 m. lapkričio 15 d. Regioninio dekreto Nr. 25/99 priėmimo aplinkybes.

34 Dėl šio sprendimo motyvavimo ji teigia, kad Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalis leidžia kiekvienu atveju spręsti, ar privaloma atlikti projekto vertinimą. Ši direktyva numato aiškiai apibrėžtų priemonių ėmimąsi prieš atliekant projekto vertinimą. Dėl to logiška, jog kai nereikia atlikti vertinimo, kompetentingoms institucijoms

leidžiama nepriimti jokio sprendimo, o pareiga imtis formalių priemonių atsiranda, tik kai būtina atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimą.

35 Kaip tik tokį metodą numato 1996 m. balandžio 12 d. dekreto 10 straipsnio 2 dalis, kur teigiama, jog kai kompetentinga institucija mano, jog nebūtina atlikti vertinimo, ji gali nepriimti sprendimo, o tai prilygsta sprendimui nutraukti patikrinimo procedūrą.

36 Italijos Respublika kategoriškai atmeta kaltinimus dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nes kompetentinga nacionalinė institucija ėmėsi aiškiai apibrėžtų priemonių, konkrečiai – priėmė Dekretą Nr. 25/99, kuris yra grindžiamas koordinavimo komiteto nuomone.

37 Ji primena, kad, kaip matyti iš minėto *WWF ir kt.* sprendimo, nacionaliniai teismai turi tikrinti, ar kompetentingos institucijos teisingai įvertino projekto poveikio aplinkai reikšmingus aspektus. Šiuo atveju *Associazione Italiana Nostra-Onlus* ir *Associazione Italiana per il World Wildlife Fund* pateikus ieškinį, *Lotto zero* projekto kontrolę atliko *Tribunale amministrativo regionale de Lazio*. 2000 m. birželio 21 d. nutartimi šis teismas atmetė prašymą sustabdyti su šiuo projektu susijusių ginčijamų sprendimų vykdymą.

Teisingumo Teismo vertinimas

38 Visų pirma reikia priminti, jog tai, kad valstybė narė patikėjo savo regionams direktyvų įgyvendinimą, neturi poveikio EB 226 straipsnio taikymui. Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, valstybė narė negali remtis vidaus teisės situacijomis,

kad pateisintų iš Bendrijos direktyvų kylančių įsipareigojimų nevykdymą ir terminų nesilaikymą. Nors kiekviena valstybė narė savo nuožiūra savo viduje gali laisvai paskirstyti teisės aktų leidimo kompetenciją, pagal EB 226 straipsnį ji vienintelė atsako Bendrijai už iš Bendrijos teisės kylančių įsipareigojimų vykdymą (1991 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-33/90, Rink. p. I-5987, 24 punktas; taip pat 1997 m. spalio 1 d. Nutarties *Regione Toscana prieš Komisiją*, C-180/97, Rink. p. I-5245, 7 punktas). Dėl to šiuo atveju nesvarbu, kad įsipareigojimų neįvykdymas buvo Abruzzo regiono sprendimo rezultatas.

39 Be to, ieškinio nacionaliniame teisme padavimas dėl nacionalinės institucijos sprendimo, kuris yra ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo objektas, ir to teismo sprendimas nesustabdyti tokio sprendimo vykdymo negali turėti poveikio Komisijos paduoto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo priimtinumui. Tai, jog egzistuoja galimybė kreiptis į nacionalinį teismą, negali pakenkti ieškinio pagal EB 226 straipsnio padavimui, nes šių dviejų ieškinių tikslai ir pasekmės yra skirtingos (žr. 1970 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 31/69, C-180/97, Rink. p. 25, 9 punktą ir 1986 m. kovo 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, 85/85, Rink. p. 1149, 24 punktą).

40 Dėl šio ieškinio reikia priminti, kad pagal Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą II priede išvardytų rūšių projektų vertinimas privalomas, kai valstybės narės mano, kad to reikalauja projektų charakteristikos. Šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies antra pastraipa numato, kad „valstybės narės gali, be kita ko, nurodyti konkrečių projektų rūšis, kurių vertinimas privalomas, arba nustatyti kriterijus ir (arba) ribas, būtinas norint išsiaiškinti, kuriems iš II priede išvardytų rūšių projektams vertinimas privalomas remiantis 5–10 straipsniais".

41 Teisingumo Teismas anksčiau yra pasisakęs, kad Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalies antra pastraipa įvardija tik galimus būdus, kuriuos valstybės narės gali taikyti, kad nustatytų, kurių iš II priede nurodytų projektų vertinimas yra privalomas Direktyvos 85/337 prasme (minėto sprendimo *WWF ir kt.* 42 punktas).

42 Todėl Direktyva 85/337 šiuo atžvilgiu valstybėms narėms suteikia diskreciją ir nedraudžia joms naudoti kitų metodų, nustatant projektus, kuriems reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal šią direktyvą. Ji nedraudžia pasirinkti tokį metodą, kai remiantis kiekvieno projekto individualiu nagrinėjimu ar nacionalinės teisės aktu būtų nustatyta, kad tam tikram projektui, patenkančiam į direktyvos II priedo sąrašą, poveikio aplinkai vertinimas yra neprivalomas (minėto sprendimo *WWF ir kt.* 43 punktas).

43 Tačiau vien to, kad valstybė narė naudojasi 42 punkte nurodyta tam tikra diskrecija, nepakanka, kad konkrečiam projektui būtų neatliekamas vertinimas pagal direktyvą. Jeigu būtų kitaip, diskreciją, kurią valstybėms narėms pripažįsta Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalis, būtų galima panaudoti siekiant išvengti pareigos atlikti tam tikro projekto vertinimą, kai dėl savo pobūdžio, masto ar vietos jis galėtų daryti reikšmingą poveikį aplinkai (sprendimo *WWF ir kt.* 44 punktas).

44 Todėl nesvarbu, kokį metodą – apibrėžti įstatymu tam tikrą projektą ar atlikti individualų projekto nagrinėjimą – pasirinktų valstybė narė, siekdama nustatyti, ar tam tikram projektui reikia atlikti vertinimą, jis neturėtų kenkti direktyvos tikslui, kuriuo siekiama neužkirsti kelio bet kokio projekto, kuris gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, vertinimui, išskyrus atvejį, kai projektui daroma išimtis remiantis

bendru įvertinimu, jog jis negali daryti reikšmingo poveikio aplinkai (sprendimo *WWF ir kt.* 45 punktas).

45 Šiuo atveju įsipareigojimų neįvykdymas yra susijęs su kelio tiesimu, kuriam, remiantis Direktyva 85/337 ir ją į nacionalinę teisę perkeliančiais Italijos teisės aktais, turėjo būti taikoma išankstinio patikrinimo procedūra, kad būtų galima nustatyti poveikio aplinkai vertinimo būtinumą. Komisija iš esmės kaltina Italijos Respubliką tuo, jog Abruzzo regionas nemotyvavo savo sprendimo nedaryti poveikio aplinkai vertinimo, o tai leidžia manyti, kad nebuvo atliktas išankstinis patikrinimas.

46 Iš pateiktų dokumentų matyti, kad Dekretas Nr. 25/99, kuriame Abruzzo regionas pritarė išankstinio patikrinimo procedūrai ir nutarė neatlikti projekto poveikio aplinkai vertinimo, yra tik glaustai motyvuotas ir apsiriboja nuoroda į koordinavimo komiteto palankią nuomonę. Ši nuomonė, kuri atsispindi 1999 m. spalio 22 d. komiteto posėdžio protokolo rankraštyje, yra vienas sakinys, kuriuo išreiškiamas pritarimas ir sakoma, jog priimdamas ją komitetas rėmėsi 1999 m. liepos 6 d. statybos specialisto Nuomone Nr. 8634.

47 Generalinis advokatas savo išvados 33 punkte teisingai pastebi, kad Teisingumo Teismo prašymu pateikta Teramo statybos specialisto nuomonė yra dokumentas, kuriame „tik hidraulikos tikslais" duodamas leidimas kirsti Tordino upę ir atlikti tam tikrus darbus, tačiau jame nėra pasisakoma dėl projekto poveikio aplinkai. Dėl Italijos Respublikos prie atsiliepimo į ieškinį pridėto dokumento, kurio antraštinė dalis, paaiškinanti jo pobūdį, buvo pateikta Teisingumo Teismo prašymu, reikia pasakyti, jog nepanašu, kad jis yra numatytas įstatymu atliekant išankstinio patikrinimo procedūrą. Be to, Teisingumo Teismas neturi duomenų, leidžiančių daryti išvadą, kad kompetentinga institucija jį naudojo savo sprendimui pagrįsti.

48 Šie duomenys leidžia manyti, kad išankstinio patikrinimo procedūra, siekiant nustatyti, ar *Lotto zero* projektui būtina daryti poveikio aplinkai tyrimą, nebuvo atlikta ir kad yra konstatuotinas įsipareigojimų neįvykdymas, kaip jį apibrėžia Komisija savo reikalavimuose.

49 Vis dėlto reikia pažymėti, jog jei, Teisingumo Teismui paprašius, statybos specialisto nuomonė nebūtų pateikta, būtų neįmanoma nustatyti, ar buvo atlikta išankstinio patikrinimo procedūra. Šiuo klausimu svarbu pažymėti, jog sprendime, kuriuo kompetentinga nacionalinė institucija nusprendžia, kad projekto charakteristikos nereikalauja atlikti poveikio aplinkai vertinimo, turi būti arba prie jo turi būti pridėti visi duomenys, leidžiantys nustatyti, ar jis remiasi pagal Direktyvos 85/337 reikalavimus atliktu adekvačiu išankstiniu patikrinimu.

50 Darytina išvada, kad Abruzzo regionui nepatikrinus, ar kelio Teramo miestui apvažiuoti tiesimo projektui (žinomam pavadinimu *Lotto zero — Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale S.S. 80*), kuris patenka į Direktyvos 85/337 II priede išvardytų projektų sąrašą, reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal šios direktyvos 5–10 straipsnius, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

51 Pagal Darbo reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti išlaidas ir Belgijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi padengti išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Abruzzo regionui nepatikrinus, ar kelio Teramo miestui apvažiuoti tiesimo projektui (žinomam pavadinimu *Lotto zero — Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale S.S. 80*), kuris patenka į 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo II priede išvardytų projektų sąrašą, reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal šios direktyvos 5–10 straipsnius, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalį.**

2. **Priteisti iš Italijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Jann Rosas La Pergola

Silva de Lapuerta Lenaerts

Paskelbta 2004 m. birželio 10 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Sekretorius

R. Grass

Pirmosios kolegijos pirmininkas

P. Jann